

PICTORIGHT

Ministerie van Justitie
T.a.v. de heer Dr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Betreft: Consultatie Amvb volgrecht, uitstel invoering volgrecht voor erfgenamen

Amsterdam, 14 september 2009,

Geachte heer Hirsch Ballin,

Op uw verzoek ontvangt u van Pictoright de reactie op de Consultatie Amvb volgrecht. Pictoright is de auteursrechtorganisatie voor visuele makers in Nederland en als zodanig ook verantwoordelijk voor de behartiging van de belangen op het gebied van volgrecht van duizenden Nederlandse en buitenlandse visuele makers.

U heeft recent helaas van de mogelijkheid gebruik gemaakt de invoering van het volgrecht voor erfgenamen twee jaar uit te stellen, tot 1 januari 2012. Door dit besluit lopen erfgenamen van kunstenaars de komende twee jaar in Nederland aanzienlijke vergoedingen mis.

Recent zijn de belanghebbenden, waaronder Pictoright, officieel op de hoogte gesteld van deze beslissing en uw achterliggende overwegingen die tot deze beslissing en dit uitstel hebben geleid. Deze overwegingen worden behandeld in de Nota van toelichting zoals door u op internet gepubliceerd.

U lijkt met deze beslissing alleen argumenten van de kunsthandel te hebben meegewogen en hebt zich daarbij gebaseerd op onjuiste aannames en resultaten uit gedateerd/gekleurd onderzoek van Stichting NedArt. Vorig jaar heeft Pictoright, vooruitlopend op uw beslissing, overleg gehad over de werking van het volgrecht met een van uw ambtenaren op het Ministerie van Justitie, de heer Mr. M.J.H. Langendoen. Tijdens dit gesprek heeft Pictoright aangegeven dat de administratieve belasting voor de kunsthandel, gezien het aantal transacties waarvoor Pictoright volgrecht heeft afgehandeld, erg meeviel. Dit zijn er maar enkele honderden geweest vanaf de invoering van het volgrecht in 2006. Daaruit had in ieder geval de conclusie kunnen worden getrokken dat er de laatste jaren geen sprake is geweest van een grote administratieve belasting bij de kunsthandel. Deze conclusie wordt alleen nog maar versterkt indien men in ogenschouw neemt dat vrijwel alle transacties waarover volgrecht door de kunsthandel is afgerekend, hebben plaatsgevonden bij de drie grote veilinghuizen. De afhandeling daarvan gebeurt transparant en volgens afgesproken procedures, waardoor de administratieve belasting voor de

PICTORIGHT
VISUELE
AUTEURSRECHTEN
NEDERLAND

POSTBUS 15887
1001 NJ AMSTERDAM
NEDERLAND

SARPHATISTRAAT 606-608
1018 AV AMSTERDAM
NEDERLAND

T +31 (0)20 58 91 840
F +31 (0)20 41 24 269
WWW.PICTORIGHT.NL
INFO@PICTORIGHT.NL

KvK 34167469
BTW NL 811653249B01
ING 665276672

P I C T O R I G H T

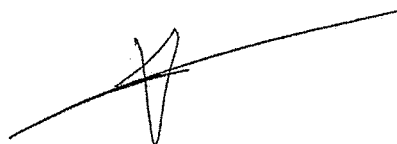
veilinghuizen zeer beperkt is. De overige kunsthandel heeft over de afgelopen jaren bij Pictoright welgeteld 9 keer melding gedaan van een verkoop waarover volrecht verschuldigd is. Dit gegeven stelt de schreeuwerige opvatting dat de administratieve lasten van de kunsthandel op onevenredige wijze zullen toenemen, in zeer vreemd daglicht.

Helaas biedt de wet Pictoright bijzonder weinig middelen om tegen de kunsthandel op te treden en ervoor te zorgen dat het volrecht bij de kunsthandel (niet zijnde de veilinghuizen) op een juiste wijze wordt afgehandeld. Dat is op zich zelf al spijtig en in de ogen van Pictoright voor de kunstenaars zeer onrechtvaardig, maar dat de kunsthandel nu ook nog stelt dat de administratieve belasting met betrekking tot de huidige afwikkeling van het volrecht zeer omvangrijk is wel bijzonder wrang. Het is verontrustend dat u de belangen van kunstenaars en hun erfgenamen op geen enkele wijze lijkt mee te wegen in uw besluitvorming. Pictoright verzoekt u, in het belang van de rechthebbenden, dringend uw opstelling hieromtrent te heroverwegen.

Wij hebben ook inmiddels van meerdere erfgenamen en kunstenaars, die nadelig kunnen worden beïnvloed, reacties ontvangen waarin zij aangeven het oneens te zijn met uw beslissing. U zult deze reacties binnenkort apart ontvangen.

Pictoright zal in bijlage 1 verder ingaan op de vier vragen uit de internetconsultatie en in bijlage 2 een aantal van uw veronderstellingen in de Nota van toelichting van commentaar voorzien.

Hoogachtend,

Mr. V.F.R.M. van den Eijnde
Directeur Pictoright

Bijlage 1

Vragen internet consultatie

Vraag 1 van 4

Wat is uw ervaring tot nu toe met het volgrecht?

Pictoright heeft zich vanaf 1 april 2006, de datum waarop het volgrecht is ingevoerd, tot nu maximaal ingespannen om met de professionele kunsthandel afspraken te maken over de afhandeling van volgrecht voor bij Pictoright aangesloten makers. De kunsthandel valt globaal onder te verdelen in drie categorieën: Veilinghuizen, galeries en kunsthandelaren.

Heldere afspraken heeft Pictoright kunnen maken met de grote veilinghuizen: Christie's, Sotheby's en Glerum. Verkopen van deze veilinghuizen zijn openbaar, worden door Pictoright geïnventariseerd en deze veilinghuizen dragen in de meeste gevallen gewoon volgrecht af voor rechthebbenden die door Pictoright worden vertegenwoordigd. Het gaat hierbij om enkele honderden transacties tot nu toe. Verkopen bij galeries zijn vaak eerste verkopen en komen minder in aanmerking voor volgrecht. Zeer incidenteel geven galeries verkopen op van volgrechtplichtige transacties. Kunsthandelaren zouden uit hoofde van hun bedrijfsvoering vaker in aanmerking moeten komen volgrecht af te dragen. In de praktijk gebeurt dit incidenteel.

Ongeveer 600 galeries en kunsthandelaren zijn meerdere malen door Pictoright aangesproken op hun verplichting informatie te verschaffen over verkopen die voor volgrecht in aanmerking komen. Een beperkt aantal galeries heeft gereageerd met de mededeling nooit volgrechtplichtige verkopen te doen. Slechts 4 galeries en kunsthandelaren hebben opgave gedaan van in totaal 9 volgrechtplichtige verkopen. Pictoright beschikt over aanwijzingen dat volgrecht ten onrechte niet is of wordt uitgekeerd door kunsthandelaren, maar de mogelijkheden om op te treden zijn helaas beperkt. Het is echter zeker niet uit te sluiten dat er binnenkort rechtsmaatregelen genomen zullen worden tegen meerdere kunsthandelaren.

Wat heeft het volgrecht de kunstenaar aan vergoeding(en) opgeleverd?

Pictoright heeft vanaf de invoering van het volgrecht op 1 april 2006 tot en met december 2008 voor aangesloten kunstenaars € 143.666 geïncasseerd. In totaal betrof het 228 transacties voor 66 kunstenaars uit Nederland en buitenland.

Wat heeft het volgrecht de professionele kunsthandelaar voor werkzaamheden opgeleverd?

Pictoright schat dat voor de door Pictoright afgehandelde hoeveelheid transacties de werkzaamheden van de kunsthandelaar ongeveer 50 uur hebben bedragen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat inmiddels de afhandeling van het volgrecht bij veilinghuizen, door het maken van afspraken, veel efficiënter gebeurt. Daarnaast dient tevens te worden opgemerkt dat door het afzien van verplicht collectief beheer van volgrecht de Minister zelf deels verantwoordelijk is voor een grotere administratieve belasting dan nodig. Juist de vraag naar de representativiteit is een belangrijke oorzaak van misverstanden. Daarnaast is er een aantal kunstenaars die zelf hun volgrecht afhandelen of hun belangen in handen hebben gegeven van semi-professionele partijen, waardoor er veel meer sprake is van misverstanden dan nodig.

Vraag 2 van 4

Wat zou een uitbreiding van het volgrecht tot erfgenamen betekenen voor de professionele kunsthandelaar?

Als volgrecht voor erfgenamen wordt ingevoerd zal het aantal transacties waarvoor volgrecht moet worden afgedragen worden vergroot. Onderzoek bij veilinghuizen leert bijvoorbeeld dat het aantal transacties grofweg wordt verviervoudigd. De administratieve belasting zal daardoor enigszins toenemen, hoewel niet evenredig aan het aantal transacties. In veel gevallen worden transacties namelijk in een bundel afgehandeld, zoals het geval is bij een kunstveiling waar alle volgrechtplichtige verkopen in een factuur worden opgenomen. Omdat Pictoright niet is aangewezen om als enige partij volgrecht af te handelen is er sowieso sprake van versnippering.

Daarnaast is er echter ook een aantal factoren aan te wijzen die een verlichting betekenen voor de administratieve belasting. Het zal bijvoorbeeld makkelijker worden om te achterhalen of een verkoop voor volgrecht in aanmerking komt doordat niet meer hoeft te worden onderzocht of een kunstenaar nog in leven is. Tot op heden heeft het exacte moment van overlijden van een kunstenaar nog wel eens voor misverstanden gezorgd. Indien aangesloten wordt bij de termijn van het reguliere auteursrecht (tot 70 jaar na overlijden) zal hierover niet snel meer een misverstand rijzen.

Vraag 3 van 4

Het volgrecht is in Nederland ingevoerd op basis van een Europese richtlijn over volgrecht. Als de Europese Commissie besluit een evaluatie uit te voeren naar de werking van deze volgrechtrichtlijn, aan welke punten de Commissie dan aandacht moeten besteden?

Pictoright stelt voor dat de Commissie aandacht besteedt aan de vraag of verplicht collectief beheer voordelen oplevert voor de administratieve belasting bij de afhandeling van volgrecht.

Pictoright stelt voor dat de Commissie aandacht besteedt aan de werkelijke administratieve belasting van volgrecht voor kunsthandelaars, aangezien deze vele malen lager is dan door de kunsthandel wordt gesteld.

Vraag 4 van 4

Wat zou een uitbreiding van het volgrecht tot erfgenamen betekenen voor de handhavingspraktijk?

Zoals hiervoor al is aangehaald zal de handhaving door deze uitbreiding worden vereenvoudigd, aangezien er geen misverstand meer kan ontstaan of volgrecht dient te worden afgerekend. Met name bij buitenlandse kunstenaars kan het moment van overlijden wel eens later "doorsijpelen" naar alle partijen die bij de afhandeling van het volgrecht zijn betrokken, waardoor een misverstand over het al dan niet van toepassing zijn van het volgrecht kan ontstaan.

Bijlage 2

Consultatiedocument en Nota van toelichting

In de Nota van toelichting staat een aantal onjuistheden, waarvan er hieronder een aantal wordt toegelicht:

U stelt:

1. *"De Verenigde Staten en Zwitserland kennen het volgrecht bijvoorbeeld niet en de kunsthandel in New York en Genève profiteert hiervan"*.
  - Er is geen enkel bewijs dat de Nederlandse kunstmarkt zich verplaatst of zal verplaatsen naar Zwitserland of de Verenigde Staten door volgrecht. U dient zich ook te realiseren dat er voor het grootste deel van Nederlandse kunst er geen markt is anders dan in Nederland en in mindere mate België, Duitsland en Denemarken.
2. *"Dit betekent dat vooral een beperkt aantal succesvolle beeldende kunstenaars profiteert van het volgrecht"*.
  - U doet voorkomen dat volgrecht ten goede komt aan kunstenaars of erfgenamen die het eigenlijk niet nodig hebben. Dat is veel te kort door de bocht. Volgrecht komt bijvoorbeeld met name ook ten goede aan kunstenaars die niet meer werkzaam zijn of aan erfgenamen die met de opbrengsten uit het volgrecht de nalatenschap van de kunstenaar in stand houden. Overigens bent u door de invoering van een hoog drempelbedrag van € 3.000 zelf grotendeels mede verantwoordelijk geweest voor een eventuele 'ongelijke verdeling', voor zover die al plaatsvindt.
3. *"Ook zijn de administratieve lasten die het volgrecht meebrengt een punt van zorg"; "Hierdoor (de invoering volgrecht voor erfgenamen, toevoeging Pictoright) groeit het aantal uren dat aan administratie besteed moet worden van 750 tot 1000 uur naar 3000 tot 4000 uur"*.
  - De administratieve belasting wordt hier onrealistisch hoog verondersteld. Er wordt gesproken over duizenden transacties per jaar die verviervoudigd zouden worden bij invoering van volgrecht voor erfgenamen. Op basis van het zeer beperkte aantal transacties dat Pictoright de afgelopen drie jaar heeft afgehandeld kunnen wij de administratieve belasting voor de gehele markt realistischer inschatten op hooguit 100 uur per jaar, hetgeen niet meer is dan 2,5 weken licht administratief werk.